

Rozhodnutí Krajského soudu v Karlových Varech ze dne 5. 1. 1956, sp. zn. 7 Co 585/55

Číslo: 4/1957

Právní věta:

Členové jednotného zemědělského družstva neručí za závazky družstva.

Přestalo-li jednotné zemědělské družstvo dočasně vykonávat činnost, nezanikla jeho právní subjektivita.

Přechodem družstva na vyšší typ se nic nemění na právní subjektivitě družstva.

Soud: Krajský soud v Karlových Varech

Datum rozhodnutí: 05.01.1956

Spisová značka: 7 Co 585/55

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Jednotná zemědělská družstva

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalující národní podnik se domáhá na Václavu S., zemědělci v O., zaplacení 2956 Kčs s přísl. a tvrdí, že uplatněnou pohledávku tvoří položky nezaplacených faktur za odebranou elektrickou energii v období IX., X. v r. 1951 a faktury na nezaplacené elektroinstalační práce.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby a odsouzení žalobce k náhradě nákladů sporu tím, že vymáhané pohledávky jsou zaplacený a s tím, že elektroinstalační práce objednalo Jednotné zemědělské družstvo v O.

Lidový soud v Toužimi vyhověl žalobě. Zjistil, že veškeré práce, dodávky, jichž zaplacení žalobce požaduje, žalovaný objednal a že také on podepsal pro žalobce seznam odpracovaných hodin. Dále lidový soud zjistil, že Jednotné zemědělské družstvo v O. přestalo dočasně vykonávat činnost, že však jeho likvidace nebyla provedena. Z výpisu podnikového rejstříku zjistil lidový soud dále, že Jednotné zemědělské družstvo v O. bylo a je dosud v rejstříku zapsáno a že žalovaný byl zapsán jako předseda tohoto družstva. Vzhledem k těmto zjištěním dospěl lidový soud k přesvědčení, že všichni bývalí členové Jednotného zemědělského družstva v O. jsou podle § 239 obč. zák. zavázáni k úhradě pohledávky, která je předmětem sporu. Jelikož pak podle občanského zákoníku má věřitel možnost vymáhat pohledávku od solidárně zavázaných dlužníků v celé jejich výši na kterémkoli z těchto

dlužníků, dospěl soud k přesvědčení, že tato žaloba byla podána právem.

Krajský soud vyhověl odvolání žalovaného a žalobu zamítl.

Z odůvodnění:

Pohledávka uplatněná v žalobě vznikla v r. 1951 až 1952 proti Jednotnému zemědělskému družstvu v O., jehož žalovaný byl předsedou. Tato okolnost je zřejmá nejen z přednesu obou účastníků řízení u obou soudů, nýbrž také z účtů, které žalobce adresoval Jednotnému zemědělskému družstvu v O. a jichž se dovolává jako důkazu o existenci zažalované pohledávky.

Podle § 20 obč. zák. pokud má právnická osoba členy neodpovídají členové za její závazky, ledaže zvláštní předpisy stanoví jinak. Jednotné zemědělské družstvo je podle § 1 odst. 2 zák. č. 69/1949 Sb. samostatnou právnickou osobou. Zákon č. 69/1949 Sb., o jednotných zemědělských družstvech, ani prováděcí vládní nařízení k němu č. 75/1949 Sb., nemají ustanovení o tom, že členové družstva ručí za závazky družstva. Bez výslovného ustanovení zákona nelze však vzhledem k uvedenému § 20 obč. zák. dovozovat, že členové jednotného zemědělského družstva ručí za dluhy družstva (srov. rozhodnutí č. 4/1956 Sbírky rozhodnutí čs. soudů).

Z toho, co řečeno, plyne, že žaloba v souzeném případě byla podána proti žalovanému neprávem. Žalovaný neobjednal žalobcem účtované elektroinstalační práce pro sebe ani sám pro sebe neodebíral elektrickou energii, neboť vůči žalobci vystupoval vždy jako předseda Jednotného zemědělského družstva v O., takže zavázaným zůstává jen Jednotné zemědělské družstvo v O. Ani z titulu ručení za závazky jednotného zemědělského družstva není žaloba proti žalovanému oprávněna vzhledem k tomu, že žalovaný, jak bylo shora dovozeno, za dluhy družstva neručí a žalobce ani netvrdil a nedokazoval, že by žalovaný tento závazek na sebe vzal podle §§ 248, 288 obč. zák.

Jednotné zemědělské družstvo v O. dále existuje, jak to shodně uvádějí oba účastníci. Skutečnost, že je v O. nyní družstvo III. typu, zatím co v r. 1951 bylo tam jen družstvo II. typu, není významná pro otázku právní subjektivity tohoto družstva. Přejít do vyššího typu ničeho nemění na právní subjektivitě družstva. Právní subjektivita družstva spočívá na § 1 odst. 2 zák. č. 69/1949 Sb. Tento zákon nerozlišuje zemědělská družstva podle jednotlivých typů, v době vydání zákona různé typy družstev tu ani nebyly. Jednotné zemědělské družstvo se ustavuje bez zřetele na typ a v době ustanovení družstva nemusí být ještě ani známo, o jaký typ půjde. Přijetí stanov (provozního řádu) není tedy podmínkou ustanovení družstva a jeho právní subjektivity. Stanovy (provozní řád) obsahují jen podrobnější předpisy o působnosti družstva, zejména složení o působnosti jeho orgánů, o nabývání a pozbývání členství, jakož i o způsobu hospodaření (§ 9 odst. 1 zák. č. 69/1949 Sb.). Otázka typu je právě otázkou způsobu hospodaření. To znamená, že změna typu se nedotýká existence družstva jako takového a tudíž ani jeho právní subjektivity. Družstvo trvá a mění se pouze způsob hospodaření a jeho práva a závazky zůstávají nedotčeny.

Ani na dočasnou nečinnost jednotného zemědělského družstva nelze pohlížet jako na okolnost způsobující zánik jeho právní subjektivity. Závazky družstva, které dočasně přestalo vykonávat činnost, lze proti družstvu uplatnit. Nutno ovšem vzít přitom zřetel k vládnímu usnesení č. 1219 z 18. května 1955. Bude-li podána žaloba proti družstvu, které přestalo ve skutečnosti vykonávat činnost, jemuž ale dosud nebyl ustanoven opatrovník podle uvedeného vládního usnesení, bude podle § 80 o. s. ř. vždy vhodným především řízení přerušit, neboť nutno zde mít za to, že pro trvalejší překážku se družstvo, které může jednat jen svými funkcionáři, nemůže účastnit řízení. Tak bude možno již podle ustanovení občanského soudního řádu zabránit případným nepříznivým důsledkům spojeným s projednáváním žalob proti jednotnému zemědělskému družstvu. Je-li podána žaloba proti jednotnému zemědělskému družstvu, kterému byl již ustanoven opatrovník podle cit. vládního usnesení, projedná soud žalobu, není-li zvláštní opatření, podle občanského soudního řádu, běžně.

Za tohoto stavu věci pochybil lidový soud, když žalobě vyhověl a zavázal žalovaného, aby zaplatil žalobci dluh jednotného zemědělského družstva. Ustanovení § 239 obč. zák., na kterém lidový soud založil svůj rozsudek, na souzený případ nedopadá, neboť žalovaný není společně s Jednotným zemědělským družstvem v O. zavázán k úhradě žalobcova nároku jen proto, že byl členem a funkcionářem tohoto družstva v době vzniku zažalovaného nároku.

Stanoviska zde vyslovená jsou ve shodě se stanovisky vyjádřenými občanskoprávním kolegiem soudu pod 1 Ec 70/56 a 1 Ec 113/56.